תניא כוותיה דרבא [א][א]אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי דמי חטאת ילכו לים המלח והשאר יביא חציו לעולה וחציו לשלמים ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן [ב]אלו לעולתי והשאר לשאר נזירותי דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן והשאר יפלו לנדבה ומועלין [א] בכולן ואין מועלין במקצתן א"ר הונא אמר רב לא שנו אלא מעות אבל בהמה הרי היא כמפורשת אמר ר"נ הא דאמרי בהמה הרי היא כמפורשת לא שנו אלא תמימה [ג]אבל בעלת מום הרי היא כסתומה אבל נסכא לא ור"נ בר יצחק אמר [ד]אפי' נסכא אבל סואר של קורות לא א"ל רב שימי בר אשי לרב פפא מאי טעמייהו דרבנן דאמרי מעות ולא בהמה ולא נסכא מעות ולא סוורא אלא מעתה מעות ולא עופות וכי תימא ה"נ אלא הא [ו]דאמר רב חסדא [ה]אין הקינין מתפרשות אלא אי בלקיחת בעלים אי בעשיית כהן אמאי הא מעות גמירין לה

אמר

תניא כוותיה דרבא אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי כו'. את השאר יביא חציו לעולה וחציו לשלמים דכיון דאמר אלו לחטאתי כמי שהבדלו דמי וכמי שנפרדו דמי והשאר הוי להו כמפורשין: **ומועלין בכולן.** בכל השאר דבשאר יש עולה ובעולה איכא מעילה: **ואין מועלין במקצתן.** דאיכא למימר של שלמים הן ובשלמים ליכא מעילה לפני זריקת דמים: **דמי עולה יביא בהן עולה והשאר יפלו לנדבה.** דכל היכא דמעורב חטאת ביניהן כסתומין דמי: **ומועלין בכולן.** משום דמי חטאת שביניהם. ואי קשיא והא אמרינן דמי חטאת לא נהנין ולא מועלין לא קשיא דהא דתני מתני' לא נהנין ולא מועלין בדמי חטאת משום דמת ואין ראויין להקרבה אבל כי לא מת [א] מועלין בדמים שהרי ראויים להקרבה: **ולא במקצתן.** [א] [שמא] שלמים הן: **אבל בהמה הרי היא כמפורשת.** שאם מת והניח ג' בהמות הרי היא כמפורשת משום דאית ביה [ה]היכר דהך דהויא נקבה לצורך חטאת והאי דהוי זכר עולה והאי דהוי איל בן ב' שנים לצורך שלמים וכיון דהויין להו כמפורשין חטאת תמות [ג]ושלמים יקרבו כדברי מתני': **ל"ש אלא [ג]תמימים.** וכה"ג דפרשינן: **אבל בעלת מום.** [ד]אם מת והניח ג' בהמות בעלי מומין כיון דלאו להקרבה קיימי אלא לדמיהן דסתמא דמילתא [ה]לצורך דמים [ו]הפרישו וכמעות סתומין דמיין ויפלו כולן לנדבה: **אבל נסכא.** אם הניח ג' חתיכות כסף הוו להו כמפורשין. הניח ג' חתיכות כסף כדי לקנות באחת מהן חטאת ובאחת מהן עולה ובאחת מהן שלמים דמי חטאת ילכו לים המלח: **ור"נ בר יצחק אמר אפילו נסכא.** כסתומין דמי הואיל וראויין לעשות מהן מעות אבל ג' סואר של קורות כמפורשין דמי חד לחטאת וחד לעולה וחד לשלמים [ז]: **מ"ט דרבנן.** דרב [נחמן ורבן] [ח](ב) יצחק דאמרי מעות הוו כסתומין ולא נסכא ולא סואר של קורות אי משום דמעות גמירי לה דהוו כסתומין אבל מידי אחרינא לא: **אלא מעתה ולא עופות.** מסתמא הוו להו כמפורשין: [ט]**וכ"ת ה"נ אלא הא דאמר רב חסדא אין הקינין מתפרשות כו' בלקיחת בעלים.** מן השוק שאם נאכל אחד מהם [ב] או פרח לאויר העולם קודם עשיית כהן יביא זוג לשני אלא [י] ש"מ מדעופות הויין להו כסתומין וכדרב חסדא בהמה וסואר של קורות נמי הויין להו כסתומין:

א"ל

תניא כוותיה דרבא אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי דמי חטאת ילכו לים המלח. [וכמת] מיירי וכתוספ' (פ"א דמעילה) גרסי' בהדיא ומת: **והשאר** חציו לעולה וחציו לשלמים. דודאי עומדין לשניהם דכיון דאמר והשאר לשאר נזירותי הוי כאילו אמר לקרבנות נזירותי דאינו יכול [להביא מכל] המעות א' מהן או עולה או [ג] חטאת כדפרישית (לעיל עמוד א' ד"ה ולאפוקי) [ואין לו תקנה עד] שיביא [ג'] בהמות ומחלק המעות עליהם ואומר בכל מקום שיש בהם דמי עולה יהיו מחוללים על בהמה זו' וכי גמירי דיפלו לנדבה היינו דוקא כשדמי חטאת מעורבים בהן: ומועלין בכולן. אם נשתמש[2] בדמי עולה שיש בהם מעילה ולאו דוקא בכולן דה"ה ברובן דא"א (אי) דליכא בהן דמי עולה: ואין מועלין במקצתן. דשמא כל הנך מעות דשלמים נינהו ובדמי שלמים אין מועלין מידי דהוה אשלמים מחיים: **והשאר** יפלו לנדבה. שהרי דמי חטאת מעורבין בהן והלכה היא בנזיר ולר"ש בן לקיש כדאית ליה [ד]: ומועלין בכולן. בשביל דמי חטאת המעורבין בהן והן בני מעילה: ואין מועלים במקצתן. כי אותו מקצת ראוי לבוא כולו שלמים והקשה הר"ס [דלמה] לא ימעלו אפילו במקצת כיון דנופלין כולן לנדבה דהיינו עולת קיץ למזבח משתמש לה בדמי עולה וצריך לומר דעד שעת הקרבה שמקריבו לעולה לא נפק מגם שלמים שהיו עליהם עד הנה:

אבל בהמה הרי היא כמפורשת. ולכאורה איירי בבהמה דחזיא ליה לנזיר כמו כבשה שקריבה חטאת וכבש שקרב עולה ואיל שקרב שלמים וכמפורשין[3] דקאמר רב הונא היינו שיקריב כל אחד קרבנו'[4] כדיניה וקמ"ל רב הונא נהי דלא פירש זה לחטאת זה לעולה זה לשלמים מ"מ קריבי כל חד וחד כי דיניה ולא נראה דא"כ מאי קמ"ל רב הונא והא מתני' היא דמייתי בסמוך רשב"ג אומר הביא ג' בהמות ולא פירש כו' ועוד דמסתמא איירי רב הונא בכך מיעוטא דבהמה דממעט[5] נמי ממעות דהיינו נסכא וסואר קורות דלא חזי להקרבה לכ"ג דאיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר כגון ג' פרים או ג' שעירים דבנזיר איל וכבש וכבשה הוא דאיכא והא דקאמר רב הונא כמפורשת ר"ל כמפורש' בתערובת מאותן[6] כולן כמו שנמפורשין דלעיל [ה] גבי אלא אפילו לחטאתו ולעולתו ולשלמיו מפורשין הן דהוי פירושו מפורשים בתערובת דמיין[7] והולכין לאיבוד וא"ת כיון דמיירי בבהמה דלא חזיא לנזיר בהקרבה כדפרישי' אלא כגון שלשה פרים או שלשה שעירים מה לי בעלי מומין מה לי בתמימים כי היכי דבעלי מומין חשיב סתומין הכי נמי בתמימים וי"ל דתמימים[8] ודאי אע"ג דלא חזיא להקרבה לנזיר כ"א לדמי מ"מ חל עליה קדושת הגוף [דאינה] נפדית בלא מום מידי דהוה אמקדיש זכר לדמיו שלא הקדיש הדבר עצמו לעולה אלא לקנות בדמיו לעולה דהיינו לדמי עולה דקדוש קדושת הגוף ואם תאמר ומי דמי התם בידו להקדישן קדושת הגוף לעולה גופה אבל הכא אין בידו להקדישן לנזירות דהא לא חזיא כדפרישית וי"ל דסבר לה כרבנן דתמורה (דף יט:) דאמרי המפריש נקבה לאשם אע"ג דלא חזיא לאשם שהוא בא זכר מ"מ חל עליה קדושת הגוף דבעי מום לפדות עליה ואם תאמר סוף סוף קשה דמאי שנא תמימים דהכא [ו] והוא דתמורה (דהני) דהמפריש נקבה לאשם מהמקדיש זכר [ג]לידי נסכים דלא נחתא ליה קדושת הגוף כדאמרינן בשבועות (דף יא.) משום דגופיה לא חזיא לנסכים וי"ל דלא דמי דהתם לא חזי כלל לשום נסכים שבעולם אבל תמימים דהכא ונקבה דתמורה נהי דלא חזו לקדושת הגוף דהאי קרבן שהפריש עליו מ"מ ראוי לקרבן אחר ה"נ[9] בבהמה וא"ת ונהי דנחתא עלייהו קדושת הגוף ובעיא מום לפדות עליו סוף סוף לדמי קיימי א"כ מאי שנא תמימים וי"ל דשנא ושנא דבעלת מום ראויה לימכר מיד ולקנות קרבנות נזיר ג' בהמות הצריכים לו אבל תמימים לא חזיא לימכר מיד כדפרישית דבעי מום לפדות עליו ואיכא שהייה ופר"ת כיון דשהה אללו לזמן מרובה חיישינן אולי נתן לבו להזכיר שם חטאת על אחת מהם אך לא בירר והוי כאומר לחטאתו ולעולתו ולשלמיו דהוו מעורבין[10] בתערובת והוליכוי) לאבוד ויש להוסיף ולתת טעם דמעות ובעלת מום דחזו ליה לאלתר ולקנות[11] בהן הקרבנות עצמן הצריכין לנזיר לכך ליכא למיחש שמא נתן לבו לפרש בתערובת דלמה יפרש בלבו בתערובת הואיל ובידו לפרש ולברר מיד כשיקנה הקרבנות [ז] ענין הצריכין לנזיר אבל היכא דאיכא שהייה ליכא למימר הכי: **אבל** נסכא לא אבל סואר קורות לבנות[12]. האי אבל קאי אמתני' דקתני מעות סתומין יפלו לנדבה ועלה קאי דוקא המעות אבל הפריש ג' נסכות או ג' קורות אין להם דין סתומין אלא דין מפורשין בתערובת דהולכין כולן לאבוד וטעמא משום שהייה כדפרישית דאין דרך למכור כספיו מיד עד שימצא אדם הצריך להם וימכרם ביוקר [ט]ולר"נ נסכא נמי חשיב סתומין שפעמים שקונין מיד. אבל קורות דרך להשהות עד שימצא אדם הצריך לקנותם לצורך הבנין: **אלא** [מעתה] מעות ולא עופות. לכאורה משמע דמיירי בעופות דלא חזי להקרבה כגון אווזין ותרנגולין דומיא דנסכא וסואר קורות דממעט נמי לעיל ממעות וא"א לומר כן דאווזין ותרנגולין לשום קרבן לא חיילא קדושת הגוף עליהן ויכול למוכרן לאלתר בלא מום והוי להו בהמה[13] בעלת מום דחשיב לעיל כמעות ועוד דההוא דרב חסדא דמייתי עלה מיירי בתורין ובני יונה וה"נ[14] יש לפרש הנך עופות בתורין ובני יונה וא"ת סוף סוף הא בנזיר קיימינן ובנזיר לא חזו כלל ולאיתו נמי הוו להו לגבי נזיר כמו אווזין ותרנגולין וי"ל כיון דחזי לשום קרבן חיילא קדושת הגוף עלייהו מידי דהוה אפרים ואשעירים דפירשנו לעיל ומיהו אכתי קשה דלאי חיילא עלייהו קדושת הגוף תו לא מיפרקי (דמיו) דאין לעופות פדיון אפילו כשיפול בהם מום א"כ אין ראוי לנזיר כלל לא לימכר ולא להקריב קרבנותיו ועוד דההיא דרב חסדא דמייתי עלה מיירי בחייבי קינין משמע דהאי פירקא נמי בחייבי קינין לכך נ"ל דמיירי ודאי קינין[15] כמו זב וזבה ויולדת כהן וגם[16] בחייבי קינין דשייך[17] בהו דין סתומין כמו בנזיר כדאמרינן לעיל הילכתא האמור בנזיר וכל דדמי ליה כמו בחייבי קינין א"נ מיתוקם נמי אפילו בנזיר וכגון בנזיר טמא שצריך שתי תורין חד לחטאת וחד לעולה דבטמא נמי הילכתא כדמשמע בשילהי פירקין וה"פ מעות ולא עופות כלומר אם חייבי קינין הפריש תורין ובני יונה ולא פירש בשעת לקיחה ומת קודם הקרבה או הפר לה בעלה דלא יהבינן להו דין דסתומין לענין זה[18] שיקריב הכהן אי זה שירצה חטאת ואי זה שירצה עולה לפי דצריך שאתה אומר מעות דוקא הוו סתומין ולא בהמה

דחשיב

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ט מהל' נזירות הל' ו ופ"ד מהל' מעילה הל' ג סמג עשין רי:
מא ב מיי' פ"ד מהל' מעילה שם ופ"ט מהל' נזירות הל' ז:
מב ג ד מיי' פ"ט מהל' נזירות הל"ה:
מג ה מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הל' יא ופ"ח שם הל"ח:

◆

מוסף רש"י

אין הקינין. של כל מחוסרי כפרה. **מתפרשות.** איזו עולה ואיזו חטאת (ערובין לז: יומא מא.). **אלא אי בלקיחת בעלים.** שאמרו בשעת לקיחה זו אני לוקח לעולה וזו לחטאת (ערובין לז:). אם כשקנאן אמר זה אני לוקח לעולה ואת זו לחטאת, שוב אין הכהן יכול לשנותן בעשייתן, ואם שינה פסול, ואם כשקנאן לא פירש, אע"פ שקרא להם שם לאחר מכן, אין שם חל עליהם ויכול הכהן לשנותן (יומא מא. וכעי"ז כריתות כח.). **אי בעשיית כהן.** אבל אם לקחום סתם ואחר כך קרא עליהן שם אין השם חל עליהן ויכול הכהן לשנותם (ערובין לז:). שאם לא הפרישום הבעלים בשעת לקיחה יכול הכהן לעשות איזו שירצה עולה וחטאת, ואף על גב שהפרישום אין לקיחה לעצמן לא קבעו השם ויכול כהן לשנותן ולעשות את החטאת עולה (כריתות כח.).

◆

פי' הרא"ש

והשאר לשאר נזירותי. דמי חטאת ילכו לים המלח. ובמת איירי ובתוס' תני בהדיא ומת: ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן. לי נראה לאו דוקא בכולן אלא ברובן: והשאר לנדבה. דדמי חטאת מעורבין בהן: ומועלין בכולן. משום דמי חטאת ואין מועלין במקצתן דאין מעילה בדמי שלמים: לא שנו אלא מעות. הא דאמר ר"י הלכה הוא בנזיר דיפלו לנדבה היינו דוקא במעות או בדבר העומד ליסכר לאלתר במעות אבל בהמה לא. שאם הפרישה בהמה בין א' בין ג' ואמר אלו לקרבנות נזירותי לא אמרי' אם מת או היפר דיפלו לנדבה. אלא הוי כחטאת מפורשת שנתערבה בעולה ושלמי' דימותו ואם דמים ילכו לים המלח. דלא נתקבל הלכה אלא למעות [או] בדבר העומד ליסכר לאלתר במעות. לא שנו אלא תמימה לא שנו דבהמה [א]. הוי' כמפורשת אלא תמימה לא מיירי בבהמות הראויות לקרבנות נזיר כגון כבש וכבשה ואיל. דא"כ היכי בעי רב שימי בר אשי לפלוגי בהא ולמימר דבהמה לא הוי' כמפורשת דהא מילתא דפשיטא היא. דא"א להיות בהם תערובת דכבשה על כרחין חטאת היה וכבש עולה ואיל שלמים כדקאמר רשב"ג בסמוך הפריש ג' בהמות ולא פירש הראוי לחטאת תקרב חטאת. אלא מיירי בבהמה שאינה ראויה לקרבנות נזיר כגון ג' פרים או פר א' דכיון שאינה עומדת לימכר לאלתר שצריך לרעות עד שתסתאב כרבנן דר"ש דאמרי' בפ' ואלו קדשים המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב וכו' ור"ש אומר דתמכר בלא מום לא הוי כמעות והוי כמפורש' שנתערבה וכי מת או הפר [ב] לא תמות. אבל בעלת מום הוי' כמעות משום דעומדת לימכר מיד. והאי טעמא שייך לר"י דאית ליה הלכה היא בנזיר דאומר דוקא במעות נתקבלה ההלכה או בדבר העומד לימכר לאלתר במעות. ולר"ל דיליף לה מקרא איכא לפרושי בה טעמא דחיישי' שמא באריכות הזמן פירש אלו דמים לחטאת. וא"א שיקריבו מהם עולה הלכך ילכו לים המלח: אבל נסכא לא. לא הויא כסתומה לפי שאין מוכרים אותה במעות אלא לוקחים ממנה בהמה לפי [שאין] שומתה ידועה ולא דמיה למעות. ולר"ל אינה נמכרת מיד עד שיחקרו לידע שומתה וצריך שהות ואיכא למיחש שמא פי' מחציתה או שלישיתה לדמי חטאת: אפי' נסכא הוה כמעות משום דמוכרי' אותה לאלתר במעות או משום דהיא עצמה במעות כיון שקונין בה ולר"ל נמי אין צריך שהות במכירתה אבל סואר של קורות לא קבוצת קורות שקנה קורות לבנין ונמלך למוכרן אינו מוכרן לאלתר עד שיזדמן לו אדם שצריך לבנות ויקנם ביוקר או יחליפו לו בדבר אחר: מאי טעמא דרבנן הנהו אמוראי דאמרי מעות ולא בהמה ולא נסכא ולא סואר של קורות א"כ מעות גמירי ולא דבר אחר אלא מעתה מעות ולא עופות כלומר המפריש קן לחובתו ולא פירש איזו לעולה ואיזו לחטאת כדאי' לעיל כי שהיה

פי' הרא"ש (המשך)

מחוייב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר אלו לחובתי רצה להביא בהם חטאת לא יביא עולה לא יביא משום דחשבינן להו כמפורש ואין ידוע למה הבא נמי כיון דחשביתו לכל דבר מפורש חוץ ממעות. א"כ כשהפריש קן לחובתו הוי כמפורש. ואין הדבר ידוע ולא יוכלו הבעלים או הכהן לברום שמא ישנה מעולה לחטאת ואם מת ימותו ולא אמרי' יקרבו עולות כדין סתומי' דאמרי' לעיל תנא נזיר וחייבי קינין דדמי ליה ואע"ג דאמרי' אין מקיצין בעופות היינו שלא יקחו עולת העוף משופר נדבה. אבל אם העוף קדוש כבר מקיצין בו והכי אמרי' פ' טרף בקלפי. אלא הא דאמר רב חסדא אין הקינין מתפרשות וכו'. ואמאי והא מעות גמירי ולא דבר אחר וכיון שהפרישו הבעלים ולא פירשו הרי כמפורש שנתערבו והיאך נתפרשו בעשיית הכהן אלא ש"מ כהן יכול לברום כדכתיב ולקח ועשה אלמא עופות כסתומים. וה"ה נמי בהמה ונסכא וסואר של קורות ואם מת או הפר לה בעלה יפלו לנדבה. ולר"ל פרי' הכי כי היכי דאמר בבהמה ונסכא וסואר של קורות משום דרגיל לשהותם חיישי' שמא פירש. ה"נ בהמפריש לחטאת או לעולה מסתבר נמי למיחש שמא פירש ואם מת ימותו ולא אמר יפלו לנדבה וכן כל קן סתום לא יוכל להתברר עוד. אלא הא דאמר רב חסדא אין הקינין וכו' כדפי'. אלא שמע מיניה דלא חיישינן לשמא בירר וכן נמי בבהמה ונסכא וסואר. [ג] וקשה אדפריך מדרבנן לפרוך מכמה משניות דתנן בהן קן סתומה. אלמא דמתברר' אח"כ אע"פ שהפריש סתומים וכ"ת כגון שהבעלים אומרים שלא ברור א"כ הא דרב

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"א דמעילה ע"ש, ב) כריתות כח. עירובין לז. יומא מא., ג) נ"ל לסמי. יעב"ץ, ד) בס"א: [illegible], ה) נ"ל [illegible],

◆

נוסחת הריב"ן

א) היכירא: ב) ועולה ושלמים: ג) תמימה: ד) אבל אם: ה) לצורך: ו) הפרישו: ז) ודמי חטאת ילכו לים המלח: ח) ור"נ נחמן בר יצחק: ט) (וכ"ת ה"נ) ליתא בכ"י: י) אלא לאו:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא במקצתן שהרי דמי שלמים ביניהן ואיכא למימר שלמים הן הס"ד ואח"כ מ"ה אבל וכו' יקרבו כדתני מתניתין: (ב) ד"ה מ"ט דרבנן דר"נ נחמן ור"נ נחמן בר יצחק דאמרי:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן תד"ה פי' כצ"ל וכ"ה בתוספתא (ובשיטמ"ק ל"ג. וכקושיית הר"ש בתוס'):

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה ומועלין בכולן וכו' מועלין בדמים. נ"ב ר"ל ה"ה הכא אע"ג דמת הוי כלא מת שהרי ראוי להקרבה דיפלו לנדבה. ח"מ: ב] ד"ה וכ"ת וכו' שאם נאכל א' מהם. נ"ב ר"ל גבי פתומה דינא הכי ועי' לעיל דף יג. ח"מ: ג] תוס' ד"ה והשאר וכו' או עולה או חטאת. תי' חטאת נמחק ונ"ב שלמים: ד] תוס' ד"ה והשאר וכו' כדאית ליה מקרא כצ"ל: ה] תוס' ד"ה אבל וכו' כמו שנמפורשין דלעיל נ"ב עמוד א' בד"ה מפורשין כו' כצ"ל. ח"מ: ו] באד"ה דמאי שנא תמימים דהכא והוא. תי' והוא נמחק. ונ"ב ונקבה: ז] באד"ה מיד כשיקנה הקרבנות עצמן כצ"ל:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל ודמי שלמים בכל מקום שהם יהו מחוללים על בהמה זו. וכי גמירי כו' כצ"ל. 2. נ"ל לנשתמש ותיבת אם נמחק. 3. נדל"ל וכמפורשת. 4. נ"ל מקרבנותיו. 5. נ"ל כמו מיעוטא דממעט. 6. תיבת מאותן נמחק. 7. נ"ל דמתים. 8. בס"א דתמימה. 9. נ"ל דאיכא נמי, ותיבת ה"נ נמחק. 10. נ"ל מפורשין. 11. נ"ל לקנות. 12. נ"ל אבל נסכא לא כי אבל סואר של קורות העומד לבנות. 13. נ"ל כבהמה. 14. נדל"ל לכן נראה דה"נ יש לפרש. 15. נ"ל בחייבי קינין. 16. נ"ל דגם. 17. נ"ל שייך. 18. נדל"ל וגם לענין זה.

א) מדברי רבינו נראה שלא הי' גורס מה דאיתא לפנינו בגמ' הא דאמרי בהמה הרי היא כמפורשת אלא ל"ש אלא תמימה: ב) לכאורה נ"ל וכי מת או הופר לא אמרינן דיפלו המעות לנדבה אלא ילכו כולן לים המלח: ג) נראה דל"ל וקשה אדפריך מדרבנן ומדר"נ לפרוך מכמה: